

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v.de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
mevr. mr. A. Broekers-Knol
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Amersfoort, 23 november 2020

Betreft: zorgen positie van derdelanders die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel

Geachte staatssecretaris,

Al geruime tijd bestaat de zorg dat derdelanders die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel uit beeld verdwijnen en we het zicht op (mogelijk) onderliggende mensenhandelnetswerken verliezen. De recente berichtgeving rondom de uitzending van Argos inzake de verdwijningen van Nigeriaanse asielzoekers, de beleidsreactie op het rapport van het WODC inzake “*De weg(en) naar verblijfsrecht. Waarom buitenlandse slachtoffers van mensenhandel gebruikmaken van de asielprocedure*” en de beleidsreactie op de evaluatie van de *Pilot Multidisciplinaire Advisering Slachtoffers Mensenhandel* hebben deze zorgen eens te meer versterkt. Daarnaast is er dit jaar bijna een halvering te zien in de registraties bij CoMensha van mogelijke slachtoffers mensenhandel en een afname in het aantal plaatsingen in de opvang. Meer dan ooit blijven slachtoffers buiten beeld. Op 18 november 2020¹ heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van het programma Samen tegen mensenhandel, waarin u tevens ingaat op activiteiten gerelateerd aan bovenstaande.

Namens de maatschappelijke organisaties in het Strategisch Overleg Mensenhandel (SOM) willen wij hierbij onze nadrukkelijke zorgen overbrengen aangaande de bescherming en de rechtspositie van derdelanders die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel. Graag gaan wij met uw Ministerie in gesprek over mogelijke oplossingen.

Gevolgen wijziging Vreemdelingencirculaire

Eerder heeft het SOM richting de Kamer haar zorgen geuit omtrent de “Tijdelijke werkwijze Dublinoverdrachten wanneer de vreemdeling heeft aangegeven aangifte mensenhandel te willen doen” en de mogelijke gevolgen daarvan op de bescherming van mogelijke slachtoffers en opsporing van mensenhandelaren.² De daaropvolgende wijziging van de Vreemdelingencirculaire per augustus 2019 heeft de toegang tot de B8-procedure voor mogelijke slachtoffers met een Dublin-claim aanzienlijk ingeperkt. De Nationaal Rapporteur heeft hierover opgemerkt dat alle mogelijke slachtoffers van mensenhandel recht hebben op adequate bescherming en

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z21962&did=2020D46814.

² Zie: “De brandbrief van het Strategisch Overleg Mensenhandel (SOM) aan Tweede Kamer over inzake de tijdelijke werkwijze Dublinoverdrachten” via:
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2019Z10520&did=2019D21761>

ondersteuning. Dit geldt in het bijzonder en zonder uitzondering voor de fase waarin een mogelijk slachtoffer nog maar net als zodanig is herkend. Tijdens deze fase behoren mogelijke slachtoffers de tijd te krijgen om te herstellen, om zich te onttrekken aan de invloed van hun mensenhandelaar en om na te denken over eventuele samenwerking met de autoriteiten bij de opsporing en vervolging van de dader.³ De door het SOM en de Nationaal Rapporteur geuite zorgen bleken helaas gegrond: deze groep slachtoffers raakt steeds meer uit beeld, getuige het afnemende aantal slachtoffers dat momenteel aangifte doet en het zeer beperkte aantal Dublin-claimanten dat nog een B8-vergunning en de bijbehorende bescherming krijgt. Wij maken ons zorgen of de wijziging niet een tegenovergesteld effect bereikt, nu in de praktijk opsporingsindicaties nauwelijks lijken te worden uitgevraagd en zaken vroegtijdig worden geseponeerd. Ook plaatst het SOM vraagtekens of het mogelijke slachtoffers na een Dublinoverdracht altijd lukt om aangifte te doen en daadwerkelijk toegang te krijgen tot de verblijfsrechtelijke bescherming waarop zij recht hebben. Tot slot zijn er gevallen bekend waarin de IND de Dublin-overdrachtstermijn voor aangevers van mensenhandel die geen B8-vergunning krijgen heeft verlengd, wat de aangiftebereidheid voor deze groep nog verder kan verkleinen. In uw brief van 18 november jl. geeft u aan dat vanwege de Covid19-omstandigheden en de invloed hiervan op de cijfers omtrent de B8/3-regeling een evaluatie tot op heden nog niet kon plaatsvinden en dat wordt gemonitord op welk moment de beschikbare gegevens wel een gedegen evaluatie kunnen opleveren.

Het SOM beseft dat de Covid19-omstandigheden bepaalde activiteiten heeft vertraagd. Echter, om bovenstaande redenen adviseert het SOM met klem dat wordt gemonitord wat de gevolgen zijn van de wijziging van de Vc en of deze bijdraagt aan de signalering van slachtoffers en het opsporen van daders - twee speerpunten uit het kabinetsprogramma "Samen tegen Mensenhandel". Het SOM is graag bereid mee te denken over hoe deze monitoring tot stand kan komen.

Uitblijven uitvoering Motie Segers-Buitenweg/fenomeenonderzoek vertrek asielopvang

In het licht van bovenstaande acht het SOM het zorgwekkend en moeilijk te begrijpen dat er tot op heden geen zicht is op de uitvoering van de motie Segers-Buitenweg.⁴ Eveneens is onduidelijk op welke wijze het fenomeenonderzoek naar de signalen van mensenhandel en –smokkel in relatie tot vertrek uit de asielopvang zal worden uitgevoerd en tot welke concrete acties de expertsessie van 7 september jl. heeft geleid. De roep om een internationaal onderzoek is nog altijd urgent, blijkt ook uit de huidige Slachtoffermonitor waarin de Nationaal Rapporteur Mensenhandel het belang onderstreept om inzicht te krijgen in de aard van het fenomeen om mensenhandel binnen de migratiestromen tegen te gaan.⁵ In uw brief van 18 november geeft u aan dat het WODC geen mogelijkheid ziet om deze verkenning uit te voeren en dat de opsporingsdiensten voortdurend werken aan het verbeteren van hun informatiepositie en dat er stappen worden ondernomen zijn om zicht te krijgen op mogelijke achterliggende criminele netwerken.

Het SOM is van mening dat er meer mogelijk is, mede door het betrekken van de zorg en NGO's. Het SOM is graag bereid om over de opzet en de wijze van uitvoering van beide onderzoeken mee te denken.

Pilot Multidisciplinaire Advisering Slachtoffers Mensenhandel

Bij brief van 13 november 2019⁶ heeft u aangegeven dat het voortzetten van de pilot Multidisciplinaire Advisering Slachtoffers Mensenhandel niet gewenst is. Het SOM betreurt dit besluit, omdat de pilot een belangrijke stap vormde richting een loskoppeling van opsporing en identificatie van slachtoffers mensenhandel. Verschillende partijen, waaronder SOM-leden, de Nationaal Rapporteur Mensenhandel, GRETA, hebben in de afgelopen jaren gepleit voor de inrichting van een procedure waarbij de identificatie van slachtoffers van mensenhandel los

---

³ Nationaal Rapporteur Mensenhandel, "Slachtoffermonitor 2014-2018" p, 19-20.

⁴ Zie: Kamerstukken // 28638, nr. 172

⁵ Nationaal Rapporteur Mensenhandel, "Slachtoffermonitor 2015-2019" p, 45/46.

⁶ Zie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-28638-175.html>

wordt gekoppeld van de opsporing en vervolging. Belangrijke toegevoegde waarde van de pilot was de multidisciplinaire advisering over aannemelijkheid van slachtofferschap, waarbij naast opsporingsinformatie ook andersoortige bronnen werden betrokken. De pilot heeft uitgewezen dat erkenning van slachtofferschap door een onafhankelijke partij veel goed doet voor slachtoffers van mensenhandel. U heeft in 2019 aangegeven dat geleerde lessen uit de pilot worden overgenomen door IND en Schadefonds Geweldsmisdrijven en in de brief van 18 november jl. geeft u aan dat het Schadefonds en de IND werken aan het opstellen van toetsingskaders om de aannemelijkheid van het slachtofferschap van mensenhandel (het Schadefonds) en de aannemelijkheid van het mensenhandelrelaas (IND) binnen hun eigen werkprocessen te beoordelen. Het opstellen van het toetsingskader binnen het Schadefonds zou zich in de afrondende fase bevinden. Ten aanzien van IND geeft u aan dat wordt bezien of het mogelijk is om een professionaliseringsbijeenkomst met leden van de subcommissie en beslismedewerkers die zich bezighouden met aanvragen voor voortgezet verblijf te organiseren.

Het SOM levert, gelet op de brede kennis en expertise graag input op de toetsingskaders alvorens deze definitief zijn. Daarnaast zijn wij benieuwd naar de opzet van de professionaliseringsbijeenkomsten. Het is van belang dat het de beoordeling aannemelijkheid slachtofferschap door IND multidisciplinair wordt. Het SOM denkt hierin graag mee. Tevens wisselen we graag onze gedachten met u over hoe slachtofferschap mensenhandel in Nederland meer ontkoppeld kan worden van opsporing, nu de pilot geen doorgang meer heeft.

Graag zouden we met u of uw beleidsmakers over bovenstaande punten in gesprek willen gaan.

Met vriendelijke groet,
namens alle leden van het SOM,

Marcus de Koning-Man
wnd. voorzitter van het SOM

Contactpersonen bij nadere vragen:

Sabine Leermakers (CKM), +31 (0)6 26 97 40 77, SLeermakers@ckm-fier.nl
Brian Varma (CoMensha), +31 (06) 24 92 81 79, b.varma@comensha.nl